

La Femosa

maig - juny de 2014

Número 270 P.V.P. 3€

Revista d'opinió i informació local. ARTESA DE LLEIDA

FI DE CURS

FESTA DE SANT JOAN

ANYS I AVUI

Vistes del de la part nord del carrer del Castell als anys seixanta del segle XX i a l'actualitat (Fotos: Arxiu de l'A. C. La Femosa i Isidre Drudis).

Edita

Agrupació Cultural la Femosa
Carrer dels Gallart, 7
25150 Artesa de Lleida (Segrià)
Telèfon: 973 167809
 E-mail: lafemosa@artessalleida.cat

Coordinació i maquetació

Josep Gallart Fernández
 Lluís Gil Fontanet

Col.laboradors

Alternativa Ecologista d'Artesa
 Cèlia Argilès Andrés
 Albert Batiste Bonet
 David Carrera Argilès
 Miquel Carrera Castellví
 Adolf Costafreda Castillo
 Isidre Drudis Bellmunt
 Josep Mª Esteve Muñoz
 Felip Gallart Fernández
 Josep Gallart Fernández
 Lluís Gil Fontanet
 Miquel A. Navarro Solé
 Josefina Ribes Gilabert
 Ramon Serra Batlle
 Leticia Soberón i Mainero
 Eulàlia Solà Miró

Fotografies

Arxiu fotogràfic de La Femosa
 Josep Mª Esteve Muñoz
 Isidre Drudis Bellmunt
 M. A. Florensa Bertran
 Josep Gallart Fernández

Correccions

Eulàlia Solà Miró

Impressió

Impremta Payà, Lleida

La Femosa 2ª època
 Número 270,
 maig - juny de 2014
 DL L 264-1981
 ISSN: 2339-7365
 P.V.P. 3 euros

Els articles que apareixen a les pàgines de *La Femosa* reflecteixen únicament l'opinió de llurs signants.

SUMARI

Ahir i avui	2
El reportatge: Vistes panoràmiques des del campanar	4
Pòrtic:	5
Actualitat artesenca	6
Coses del terme	12
<i>Domus domini</i>	14
Una democràcia del segle XXI	15
Paraules de memòria de Tomàs Gll	16
Cita a Rangun	17
Ara quye existeix el CAAC del Segrià... ..	20
A un gran amic i bona persona	21
Nous anhels locals	22
Aclariment i resposta a un article	23
Mots encreuats	28
Entreteniments	29
El jardí d'Epicur... ..	30
Acatament de la bandera del Sagrat Cor	30
Telèfons i horaris d'interès	31
Solucions als passatemp... ..	31
Enigma... ..	31
Fe d'errades... ..	31
Imatges d'actualitat... ..	32

Amb el suport de:

Ajuntament
d'Artesa de Lleida

Generalitat de Catalunya
Departament de la Presidència

Diputació de Lleida

INSTITUT
D'ESTUDIS
ILERDENCs

Fundació Pública de la Diputació de Lleida

EL REPORTATGE

Vistes panoràmiques dels sectors est, sud i nord d'Artesa des del campanar

Fotos: Josep Mª Esteve

TOMÀS GIL

El passat 4 de juny moria Tomàs Gil Membrado a l'edat de 99 anys. Nascut a l'Horta de Sant Joan a més d'instrumentista i director de cobla, fou un dels compositors de sardanes més importants de tots els temps. Als 48 anys entrà com a instrumentista de fiscorn a la desapareguda cobla Barcelona. Tot i que s'incorporà tard a la composició per a cobla i sardana, amb més de 1.300 sardanes -alguns escrits precisen 1422, la darrera sardana està dedicada a les llevadores - és segurament el compositor més prolífic de la història de la música de cobla. Però no solament té l'honor de ser el compositor més productiu, amb més de cent guardons, ha estat també un dels més reconeguts del nostre país.

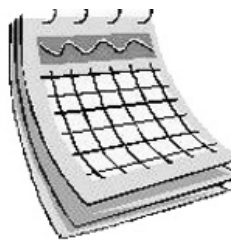
Alguns dels exemples més reeixits i significatius de la seva obra han estat "La flama de la sardana" convertida per la seva musicalitat i el seu títol en un vertader símbol del país. Altres obres destacades han estat "Els tres patufets", "Colla Oreig", "Colla Maig", "Tarragona". També fou autor d'obres simfòniques per a una o dues cobles com "Diumenge", "L'estudiant de Vic" o "Tocatta i fuga núm. 1 per a cobla augmentada amb saxòfon i clarinet baix. Composà una col·lecció de set obres de sis sardanes i un poema simfònic, una per a cada dia de la setmana, i una altra col·lecció de dotze, una per a cada mes de l'any. Amb la Cobla de Barcelona enregistrà un disc amb cançons populars catalanes.

La crítica ha destacat d'ell que era una persona inquieta i amb una producció que suposava una reserva constant per aconseguir que, musicalment, la sardana assimilés els corrents moderns. L'any 2002 publicà les seves memòries amb el títol de "Les meves vivències". I l'any 2003 el "Vademècum sardanista". Les seves sardanes tenien gairebé sempre el segell de la seva dedicatòria personal. Cal dir que en dedicà una a la nostra Agrupació Cultural, una altra a Artesa i a l'Alternativa Ecologista d'Artesa. No endebades

Tomàs Gil passava llargues temporades al nostre poble ja que hi tenia estrets vincles familiars com a pare del nostre col·laborador Lluís Gil Fontanet i sogre de la Roser Barberà, a ambdós els dedicà també algunes de les seves més inspirades composicions. En vida li van dedicar un carrer al seu poble natal i una avinguda a Vilanova d'Escornalbou. L'any 2010 l'ajuntament de Parets, lloc on residia, li dedicà una recepció institucional i un gran homenatge i aquest mateix any va rebre la Creu de Sant Jordi, de mans del President Montilla, fent justícia així a tota una vida dedicada a la sardana, segons deia ell mateix la dansa més democràtica que existeix, i a l'enaltiment de la nostra cultura i del nostre país. Tomàs Gil Membrado és, i ho serà sempre, un autèntic referent per a nosaltres i des d'aquestes pàgines li donem les més emotives gràcies per tota la seva incansable tasca vers la nostra dansa i la nostra cultura. Gràcies Tomàs Gil, per fer més gran el nostre petit país i als que l'habitam i l'estimem millors persones. De debò, gràcies!

Festa Major del 2010: Acte de reconeixement del poble d'Artesa.

ACTUALITAT

Josep Maria Esteve

ARTESENCA

Fotos: Arxiu la Femosa, J. Mª Esteve, M. À. Florensa i J. Gallart

FESTA SANT ISIDRE

Com cada any, arribat el 15 de maig, es va celebrar la Festa de la GENT GRAN que s'escau per Sant Isidre. Els actes van ser els següents:

A les 12 del migdia, es va celebrar la Santa Missa i la benedicció del terme.

A les 2 del migdia, va tenir lloc un dinar de germanor per a tots els jubilats i jubilades a la Sala de la Llar del Poble. L'ajuntament va aprofitar la festa per retre

homenatge a aquella gent gran que enguany compleixen 85 anys, lliurant-los un obsequi. Igualment es va fer un petit homenatge a totes aquelles persones que per motius de salut no van poder ser presents a la trobada.

A 2/4 de 4 de la tarda la Coral *La Primavera Artesenca* va realitzar un concert, i tot seguit, hi va haver sessió de ball amb el Grup 43.

Dinar de germanor

Dinar de germanor

Actuació de la Coral *la Primavera Artesenca*

PRIMERA COMUNIÓ

El passat 25 de maig, a les 12 del migdia, es va celebrar a l'església parroquial la comunió dels nens i nenes d'Artesa de Lleida que van voler continuar en la seva iniciació en la vida cristiana mitjançant aquest segon sacrament. La cerimònia va durar una hora i mitja i va estar amenitzada per la pianista Lúcia Borrell i el cor de l'església.

Els nens que van celebrar la primera comunió va ser la Ivet Pomés, la Mar Ruiz, el Josep Maria Bonet i l'Èric Puig, tots ells nascuts l'any 2004.

CORPUS

Aquest any s'ha tornat a celebrar la festivitat de Corpus per venerar l'eucaristia. Es va celebrar el dia 22 de juny. Els actes van consistir en una missa a 2/4 d'11 del matí, seguits d'una petita processó. La processó es va iniciar a l'església i es va dirigir pel carrer lateral de la Llar de Jubilats cap a la casa

parroquial on hi havia instal·lat un altar. Després d'aquesta primera parada, la processó va seguir fins a ca La Guinalda on hi havia un segon altar. Hi van participar dos dels quatre nens que van fer la primera comunió, la Mar Ruiz i en Josep Maria Bonet.

ELECCIONS EUROPEES

El passat 25 de maig es van celebrar al nostre poble, com a tota la unió Europea, eleccions al parlament europeu, amb un 46.5 % de participació, els resultats van ser els següents:

CANDIDATURA	VOTS
ERC	189
CIU	177
ICU	45
PSC	29
PP	16
PODEMOS	13
VOTS NULS	7
D.N.	6
VOTS BLANC	6
UPD	4
EH-BILDU	3
PIRATES CAT	3
C'S	2
PRIMAVERA EUROPEA	2
P.C.P.P.E.	2
ESCONS EN BLANC	2
PACMA	1
RECORTES CERO	1
P. LIB	1
PARTIDO X	1
AGRUPACION ELECTORES D.E.R.	1
M.S.R.	1

RENOVACIÓ DE LA JUNTA DE L'ASSOCIACIÓ DE JOVES

Recentment s'ha produït la renovació de càrrecs en la junta de l'Associació de Joves. Els càrrecs han quedat de la següent manera:

President: Albert González Drudis

Vicepresident: Ferran Escolà Ainoza

Secretària: Ariadna Roca

Tresorera: Lídia Borrell Roca

Vocals: Núria Masip Piñol i Tamara Grau

Com uns dels primers actes organitzats per la nova junta, el passat 14 de juny a 2/4 de dotze de la nit i a la pista poliesportiva, es va celebrar La Festa del Jovent. La qual va comptar amb la participació dels grups Orígens, Lokito Lopongo i Nar6 Sound.

CINEMA MAIG-JUNY

1 de maig	La gran estafa americana
4 de maig	Monuments men
11 de maig	Legó, la pel·lícula
18 de maig	Cuento de invierno
25 de maig	12 años de esclavitud
1 de juny	Robocop
8 de juny	Agosto
15 de juny	Jack Ryan: operación sombra
22 de juny	Noé
24 de juny	Las aventuras de Peabody y Sherman
29 de juny	El gran hotel Budapest

FESTA DE LA PANIFICADORA

Un any més, i ja en són 33, el passat dia 8 de juny es va dur a terme l'Assemblea general ordinària de socis i sòcies de la Cooperativa del Camp Comarcal les Garrigues "La Panificadora", on hi estan convidats tots els membres de la cooperativa dels diferents pobles que en formen part.

Mentre a dins de les instal·lacions es portava a terme l'assemblea, a l'exterior, un grup d'animació va entretenir els més petits, els quals van rebre un obsequi a l'acabar l'espectacle.

Un cop acabada l'assemblea, i com a novetat d'aquest any, es va celebrar el sorteig d'un viatge a una ciutat europea i a dos ciutats espanyoles entre aquells clients que van adquirir una Mona de Pasqua durant la passada Setmana Santa.

Com a cloenda de l'assemblea, es va oferir la ja tradicional degustació d'alguns dels productes que la cooperativa elabora.

OBERTURA DE LES PISCINES MUNICIPALS

Com ja és norma de cada any, el cap de setmana posterior a la fi de les classes a l'escola, les piscines municipals es van obrir al públic.

Per a aquesta nova temporada de bany, s'han realitzat una sèrie de millores en el recinte i en la qualitat de l'aigua.

Entre les millores cal destacar el canvi en la cloració de l'aigua. L'antiga depuració de les aigües mitjançant el clor ha deixat pas a una nova cloració salina molt millor per a la salut dels banyistes.

Les millores en les instal·lacions han estat l'enrajolat antilliscant a la zona dels serveis i guixeta, la col·locació d'uns nous tendals a la zona del bar, la ubicació d'una cadira elevadora per a l'accés dels minusvàlids a dins de la piscina i un esscarificat i ressebrat de la gespa.

Cadira elevadora

REVELLLA DE SANT JOAN

El dilluns 23 de juny es va celebrar la revetlla de Sant Joan. Aquesta es va iniciar amb un cercavila amb la participació d'El Griu i els seus Diablons amb l'acompanyament musical de l'agrupació de percussió de l'Escola Municipal de Música d'Artesa de Lleida. La rua va anar des de la Plaça Major fins a la pista poliesportiva on es va encendre la foguera. Tot seguit hi va haver sessió llarga de ball amb l'orquestra Sprint.

El servei de bar va anar a càrrec de l'Associació de Joves d'Artesa.

Cercavila

Actuació dels Diablons del Griu

Agrupació de percussió de l'EMMA

Revetlla de Sant Joan

FESTA FINAL DE CURS DE L'AMPA DE L'ESCOLA ELS TIL·LERS I DE LA LLAR D'INFANTS RIALLES

Un any més, arribats al mes de juny, l'Associació de Mares i Pares de l'escola Els Til·lers i de la Llar d'Infants Rialles, celebren les seves respectives festes de final de curs.

El dia 14 de juny l'AMPA de l'escola Els Til·lers va celebrar la festa de cloenda de curs. Com cada any la festa va començar a mitja tarda amb la mostra d'alguns exercicis i/o coreografies resum d'allò après durant el curs escolar d'algunes de les activitats que l'AMPA ofereix.

Exhibició de gimnàstica

Exhibició de patinatge

Les exhibicions varen ser de gimnàstica rítmica, patinatge artístic i de judo.

La festa va continuar a partir de les 9 de la nit, quan tots els nens i nenes, pares i mares, que es van voler apuntar es van reunir davant de l'escola per iniciar una caminada amb vistes a la posta de sol. La festa va acabar amb un sopar de germanor a l'ermita de Sant Ramon on l'AMPA va disposar de la col·laboració de la Montse Nicuesa, professora de l'escola, en Jordi Cebolla i l'Eva Drudis, professors de l'escola, en Jordi Cebolla i l'Eva Drudis, professors de l'escola, de música, i de la Irene, violoncel·lista, que van amenitzar la vetllada i van fer ballar a tots els presents fins ben entrada la matinada. El dia 7 de juny a 2/4 de 6 de la tarda es va celebrar, a la sala de la Llar del Poble, el festival final de la Llar d'Infants realitzat pels més petits dels nostres fills. En aquesta ocasió la temàtica del festival eren "Els Barrufets".

Exhibició de patinatge

Exhibició de judo

Exhibició de patinatge

Inici de la caminada

Festa de la Llar d'infants. Foto: M.J. Marrero

Sopar de germanor a l'ermita de Sant Ramon

2a TRUITADA

Per donar la benvinguda a l'estiu i començar la temporada a la fresca, l'Associació de Dones La Pubilla va organitzar la 2ona Truitada popular. La trobada va ser a la Plaça Major el passat 28 de

juny a 2/4 de 10 de la nit, i va consistir en un sopar a base de les truites que cadascun dels participants va portar fetes de casa.

La vetllada va estar amenitzada per l'actuació del *Duet Pentagrama* i el final de festa va anar a càrrec de la disco mòbil *Tete Production*.

FESTIVAL DE L'ESCOLA DE MÚSICA

El dia 18 de juny al Teatre Municipal, va tenir lloc, a 2/4 de 7 de la tarda, el concert de fi de curs de l'Escola Municipal de Música d'Artesa de Lleida. L'acte el va inaugurar el parvulari musical i tot seguit l'agrupació de guitarres va interpretar diferents temes musicals.

A continuació la coral de vaillets va oferir una part de la representació de la cantata *La Vaca Florinda*.

Seguidament la coral de Xiquets es va unir a la de Vaillets per interpretar diferents cançons. Per acabar amb les actuacions corals, la coral de Minyons va cantar una parell de cançons i totes les corals juntes van cantar la cançó *Sigues feliç* de la cantata *La Vaca Florinda*.

Per acabar el concert l'agrupació de percussió, el combo Deunidó, el combo 012 i el combo Jove Artesa van tocar diferents cançons i van fer cantar a tots i totes els assistents.

PER UN PAÍS DE TOTS, L'ESCOLA EN CATALÀ

SOM
escola.cat

COSES DEL TERME (12): ELS FORNS DE CALÇ

Adolf Costafreda

Antigament i, pràcticament fins als anys cinquanta, la calç era un element imprescindible per a la construcció i, per aquest menester, hi havia els forns per la seua elaboració.

Aquests forns eren com una mena de pous rodons i de fondàries diferents. A la part de baix hi havia una porta o forat. Dins del pou, hi havia com un altre pou més estret que era on es feia el foc. Al voltant d'aquest segon hi havia com una mena de plataforma plana d'un mig metre d'amplada on es començava a posar la pedra calcària o de calar, com en diem a Artesa. La pedra era col·locada com si fos una paret de pedra seca, però que s'anava tancant cap endins fins a fer com una falsa cúpula, llavors el forn ja s'omplia a l'ample fins dalt de tot, fent com una mena de caramull. Un cop el forn era ple de pedra, al pouet de baix s'hi posava llenya i s'encenia. El forn podia agafar unes temperatures de mil a mil dos-cents graus, havia de cremar fins que a la part del caramull, a la nit, s'observés com una flama blava. En aquest punt es deixava de fer foc, es tancava la boca i s'esperava que tot es refredés per a començar a treure la pedra ja cuita. La pedra sortia tal i com s'havia posat, però ara, era molt fràgil. Es guardava en magatzems eixuts fins que es necessitava.

Per utilitzar la calç, era costum fer una bassa de la grandària que calgués prop d'on s'havia de fer l'obra. S'omplia d'aigua i s'hi posaven les pedres de calçs per a desfer. Aquestes pedres, amb el contacte amb l'aigua deixaven anar tota la seua energia fent bullir l'aigua mentre es desfeien i es convertien en pasta. Amb pala o galledes es transportava fins al lloc on es barrejaria amb la sorra i el ciment que s'utilitzava llavors.

La calçs els pagesos també la feien servir per desinfectar els arbres fent sulfocàlcic o caldo bordelès. De caldo bordelès a Artesa, jo no n'he vist fer mai, però sulfocàlcic sí, jo mateix cada hivern en feia per sulfatar els arbres contra el "poll roig". La calç, és clar, també es feia servir per emblanquinar parets, per exemple.

Els forns de calç més vells que recordo (forns que quan jo era xiquet ja no s'utilitzaven) estaven situats a l'espona d'un bancal que feia anys que no es conreava, molt a prop del caient nord de la serra Blanca, serra sobre la qual, als anys vuitanta, es va fer el dipòsit Nou.

El primer forn que vaig veure en funcionament era en un extrem de l'era del Jové on, més o menys, avui hi ha la casa de la Conxita Puig. Era com un pou cavat a la mateixa terra de dimensions força grans. Només el vaig veure funcionar un cop, després es va començar a colgar amb runa. El Jové en va fer un altre dins d'una finca seua que tenia a l'altre costat del molí d'oli. Al lloc, o molt prop, del darrera de la finca del Fusteret. Aquest, a diferència dels altres estava folrat de pedra i tenia la forma de pera, més panxut del mig i més tancat de dalt i, encara tenia una altra porta a dos metres de dalt. Com que era més alt que els altres, aquesta segona porta era per omplir-lo i buidar-lo amb més facilitat. D'aquest forn, guardo el record de quan era xiquet, d'una anècdota ben curiosa que ara m'agradaria d'explicar i la qual em va confirmar una cosa que jo mai no m'havia acabat de creure. Llavors, la teulada de l'edifici de les escoles era feta de peces quadrades d'uralita, d'uns 30x30 centímetres; eren posades a semblança de les teulades de pissarra. Als anys quaranta aquella teulada estava molt malmesa i, per tot el pati, hi havia fragments d'aquesta uralita. Com que a l'hivern, molts cops, els xiquets fèiem fogueres, sempre hi havia algú que deia que tinguéssim cura a no posar dins del foc trossos d'uralita, perquè la uralita amb el foc explotava. Això, jo, no m'ho havia cregut mai fins que va passar allò del forn nou del Jové: Aquest forn en qüestió, potser feia dos o tres dies que no s'hi feia foc, però encara estava calent per desenfornar-lo. Aquell dia hi havia perill de tronades i per evitar que un fort aiguat malmetés la calç, a sobre del forn hi van posar canyissos i, sobre els canyissos, peces d'uralita d'aquestes acanalades. A la tarda, en un moment

donat, un gran espetec ens va fer girar tota la canalla que jugàvem al descampat de prop de la pleta del Piga a mirar cap el forn de calç. Allò semblava un volcà. Unes grans flamarades feien explotar la uralita llençant grans trossos a més de deu metres aixecada. Bé, sí, la uralita explota. Des de llavors que m'ho crec.

Ja devíem de ser cap allà als anys setanta quan el Teodor Bonastra va construir el darrer forn de calç del terme d'Artesa. És l'únic que en queda alguna resta. Està situat a la dreta del camí que baixa de la carretera d'Aspa cap al canal dins del tossalet allargat a tocar de la zona arbrada dels terrenys del Dipòsit Nou. Només hi va fer una cuita i, llavors en va fer un altre al seu costat, però aquest de calç morta. Si fins ara hem parlat de calç (i s'ha d'entendre de calç viva) ara ho farem de calç morta l'elaboració de la qual de la qual era ben diferent.

CALÇ MORTA:

Devia de ser als anys seixanta quan, una gent forastera (segurament de Sarroca) va construir, a dalt de tot del tros del Racó del Jové, prop de carretera d'Aspa, a mitja Costa del Cirera (avui tot amagat pels pins) dos forns de calç morta. Abans es podia veure una gran paret de pedra (com una mena d'espona) la qual amagava al seu darrera dos forns de calç. A diferència dels forns de calç viva, aquests eren més alts, però molt més estrets i no gastaven pedra grossa sinó molt petita. Omplien el forn per dalt i el buidaven per la boca de sota. Quan la pedra ja era cuita i freda la porgaven. Quedava com una pols semblant al guix, la qual, com el guix l'ensacaven en sacs de paper per a vendre-la. Tot allò que no passava pels porgadors era llençat en un munt. Aquesta deixalla era aprofitada per la gent del poble ja bé per arranjar

camins o tapar bufoneres. Jo mateix n'havia anat a carregar per escampar-la al carrer davant de casa ja que, en ser terra cuita, no s'hi feia fang. Aquests van ser els darrers forns de calç que van funcionar a Artesa i no gaires anys. Aquesta calç es feia anar únicament per la construcció. Anava molt més bé que la calç viva per a barrejar-la amb la sorra, però, llavors, ja s'estava acabant l'època de la calç. El ciment pòrtland que fins llavors havia estat escàs i per això mateix molt car (he senti dir alguna vegada, però no sé si és cert, que l'Estat l'acaparava tot pels seus menesters: fer ponts i altres construccions civils i militars). A l'embaratir-se aquest ciment, el qual ja no calia reforçar-lo amb calç, la venda d'aquests producte va baixar de cop i, per això, els forns que quedaven van anant plegant.

Forn de calç prop de la carretera d'Aspa

DOMUS DOMINI

CASES, MOBLES, CAFÈ I IKEA

Miquel Carrera

Imaginem per un moment que us heu/ens hem comprat un pis nou de trinca, aprofitant les baixades de preus que es van donant. Bé, tenim el pis, dins d'un bloc que es veu correcte i polit. I toca moblar-lo. Sempre podem aprofitar els mobles de la casa vella, veure com quedaran, raonar que no són tan vells, que l'habitació petita encara no fa 4 anys que la vam posar, i acomodar-nos amb el que tenim. Però sortirà irremeiablement el positivisme i l'eufòria i llavors, llavors començarà el periple per botigues, magatzems, centres comercials, *outlets*, encants, mercats, ...

Admiro la gent que són capaços de mostrar un estil en tot, el mateix estil en totes les decisions on l'estil, la forma, l'estètica hi són presents; quan vas a casa d'uns amics que són, posem per cas, molt correctes, i veus que tota la decoració ho és també, correcta, plana, completa, ... em dóna una sensació que han estat coherents en totuna sensació d'enveja i admiració. Com s'ho faran per no equivocar-se mai? Amb aquest neguit, amb la por a no ser coherent en l'estètic, la compra de mobles m'atterra. I si estic en el supòsit de la compra d'un pis i la necessitat posterior de moblar-lo, m'entra un pànic indescriptible, una por a perdre el fil conductor estètic de allò que és meu.

Llavors apareix *IKEA*, i em torna la calma. Bé, la multinacional sueca va aparèixer per a mi, potser ja fa cosa de 15 anys. Va ser i ho dic sense cap vergonya, la meua entrada a la modernitat, sí. Era la simplicitat, les idees fresques, l'estètica d'allò mínim, el moble senzill, pensat. I també per a mi va ser aquella política comercial tan innovadora, tan propera al client: agafa el llapis, pensa el teu espai, tu decideixes, dissenya, planifica, I tot, tot, dins d'una línia estètica que a un servidor li agrada prou: línies simples, sense ornamentació, funcionalitat.

La sort es va aliar amb mi, quan farà cosa d'uns 6 o 7 anys varen obrir un *IKEA* prop de casa. Ja s'acabava de viatjar fins a Barcelona per saber les tendències nòrdiques; podia veure tauletes de centre mínimes i coquetes, estampats atrevits, armaris de tots tipus i colors, cuines per avorrir, ... Tot això ara a 4 minuts en cotxe. Així, en una esgarrapada estic nord enllà, amb aquella gent neta i noble, culta, ... i vaig pensant que alguna cosa d'ells se'm pugui encomanar. Comprendreu ara que m'hagi convertit en un visitant habitual de la botiga (sí, és una botiga, però salvatge). Hi trobo el *lifestyle* aquest. També hi tinc el badar amb la diversitat de clients que com jo hi roden (si us agraden els idiomes, veniu que xalareu). I entre els mobles, les línies netes, la gent forastera i els seus ulls clars, què m'hi faltava? Un cafè. Ah, ells que se les pensen totes, també tenen una cafeteria menjador lluminosa i gran, amb finestral envejables; i si teniu la seva tarja gratuïta de client, el cafè us surt de franc. Així que moltes tardes em trobareu assegut a la cafeteria, mirant, escoltant, badant, aprenent i pensant en el proper article per *La Femosa*.

UNA DEMOCRÀCIA DIGNA DEL SEGLE XXI

David Carrera

Em queda un dia per votar per primera vegada, es presenta un moment decisiu en la meua vida política i el gran drama és que no sé què votar. Molts cops els joves, suposo que parlaria en nom de molts joves, si digués, que no som conscients del que representa poder votar principalment perquè no hem viscut èpoques diferents a la democràcia. Votar és un dret que tenim tots i que l'utilitzem cada quatre anys per a escollir els nostres representants en els diferents estaments polítics, per què cada quatre anys? Per què no votem "cada quan hem de votar"? S'ha votat mai això? Per què no votem a nivell mundial si aquest capitalisme és el que volem? Potser seria excessiu no? Un excés de democràcia! *On sas vist!*

La qüestió és que no sé a quin partit votar, potser el problema està en què votem, votar partits, per què votar partits? Partits que ens fan la seva propaganda electoral com si ens volguessin vendre un futur que nosaltres no hem decidit comprar mai, partits corruptes, partits que endollen els seus dirigents a consells d'administració, partits que venen el país i per tant les persones.

La complexitat de la realitat ens demana molt més que votar partits, la realitat és molt més exigent i té matisos que aquests no contempen i no satisfan. Si obviem els matisos, obviem la diferència i obviem el canvi. Per què, què som les persones, sinó matisos?. No em sento identificat amb cap partit ni en tots els punts dels seus programes electorals, no em representen al cent per cent amb la qual

cosa hi ha una manca de democràcia brutal. No vull votar un partit ni un conjunt de candidats, vull votar persones, vull votar drets, vull votar lleis, vull votar energies, vull votar finançament, vull votar monarquia o república, vull votar la integritat territorial, vull votar-ho TOT.

La paraula regeneració ha estat prostituïda últimament en l'àmbit polític però la regeneració en la seva essència vol dir un canvi de fons d'alguna cosa, (no canviar una llei o canviar de rei), en aquest cas parlem de regeneració democràtica, és a dir, tornar a la base de la democràcia i replantejar-la com a tal. El principi de la democràcia ho sotmet tot a votació i no a descendència ni imposició. Crec que la "futura democràcia" constarà d'idees polítiques que transformaran la política actual en una forma de fer política molt més dinàmica i directa. La importància de poder votar és tanta com la que li vulguem donar a la nostra vida, ja que les decisions polítiques hi recauen directament. En tot cas, el vot tampoc és garantia de res si hi ha alguns temes sobre els quals no es pot votar o sobre els quals si que es pot votar però només si són a través dels partits i no directament sobre les qüestions. El vot tampoc és garantia de que un partit compleixi el seu programa, però sí de que no el votin en les pròximes eleccions, pregunteu-ho als de PSOE. Com a fill de la democràcia actual que sóc, en aquesta crònica personal, reitero que no ens podem limitar a votar partits, políticament som molt més que un programa electoral, n'estic convençut.

UNES PARAULES A LA MEMÒRIA DE TOMÀS GIL MEMBRADO

(QUE VA MORIR A BARCELONA EL DIA 4 DE JUNY ALS 99 ANYS)

Adolf Costafreda

Segurament sóc la persona menys indicada per escriure unes paraules en record del músic i compositor de sardanes Tomàs Gil i Membrado fa poc traspasat. No ho sóc perquè, per un costat, no sóc sardanista (tot i que la sardana és la nostra dansa nacional) i, per l'altre, perquè, a mi no m'agrada la música, cap mena de música. De què podria parlar amb un músic, enamorat de la música, i que la seua dèria era anar composant una sardana darrere l'altra.?

Segurament que no hauria conegut mai el Tomàs si no s'hagués donat la circumstància que el seu fill, Lluís, es va casar amb la Roser de cal Tropes d'Artesa. (vinculada del seus inicis amb l'Agrupació Cultural "La Femosa") A partir d'aquest fet i de les seues constants visites a Artesa era segur que, d'una manera o altra, ens coneixeríem. De què podria parlar amb un músic sense parlar de música o de què podria parlar amb un compositor de sardanes sense parlar de sardanes?, Doncs parlant de qualsevol altra cosa, ve t'ho aquí. El Tomàs era un gran conversador i, com a persona culta, s'avenia a parlar de qualsevol cosa, sobretot de la cultura catalana i de les coses del país. La música, però, era la seua vida. Una vegada que érem a La Femosa li vaig ensenyar un llibre de música que acabava d'entrar a la Biblioteca, un llibre gros ple de pentagrames farcides de notes musicals: **Obra musical de Mn. Llorenç Riu (1871-1946) de Sant Llorens de Morunys**. El va agafar amb interès i es va posar a llegir, és

Tomàs (centre) al dinar dels 25 anys de la colla *Dolç Esforç*

Tomàs dirigint una cobla

a dir, a cantar a mitja veu una melodia. Em va deixar sorprès, no sabia que una partitura com aquelles fossin tan fàcils de desxifrar. Llegia en una columna del diari EL PUNT AVUI del dia 13 de juny que el Tomàs havia estat, segurament, el compositor de sardanes més prolífic que ha existit mai. En tenia d'enregistrades més de mil tres-centes. Sí ho heu llegit bé, més de 1.300, entre les quals hi ha la **Flama de la Sardana** coneguda per tots els sardanistes. Encara que jo em quedo amb la que va dedicar al nostre poble **Artesa de Lleida** i sona cada matí als altaveus quan fan una crida, ta bé, és clar, que porta el nom de *La Femosa* i una altra a l'**Alternativa Ecologista d'Artesa**. Com que era tant prolífic, gairebé en té una de dedicada a cada membre de la seua família.

L'any 2010 la Generalitat de Catalunya li va atorgar la **Creu de Sant Jordi** i com que, amb motiu d'aquesta distinció, el seu fill Lluís va escriure i publicar en aquestes pàgines (vegeu LA FEMOSA Num.245) la biografia sencera del Tomàs Gil i Membrado, des del seu poble natal, Horta de Sant Joan (Terra Alta) fins ara, penso que jo no cal que digui res més, només, per si de cas, rellegiu l'article esmentat del Lluís.

Tomàs, estic molt content d'haver-te pogut conèixer.

Gràcies per la teua amistat.

CITA A RANGUN

Joan Ramon París

Feia molts anys que volia visitar un enigmàtic país, aïllat de la resta del món. Resulta curiós que just al costat de la moderna Tailàndia, amb tot el que comportava de capitalisme accelerat, es trobés un immens país ancorat en el temps, regit per una cúpula militar que l'aïllava de la resta del món. Aquest país es deia Myanmar (país feliç) i era precisament aquest nom el que m'obligava a formular algunes qüestions. Com seria aquesta arcàdia idíl·lica? A quins motius es devia l'aïllament?

En aquest cas, la paperassa no era el principal problema, sinó l'ampolla de ginebra barata que el funcionari de torn mirava amb ulls àvids de passió. Va ser regalar-li la maleïda ampolla i algun que altre paquet de tabac dolent, quan tot es va accelerar, es van obrir les tanques i el grup de turistes formant una unitat indissoluble va avançar cap a l'espai exterior.

I el grup, es va fer més compacte, més heterogeni, en actitud clarament defensiva enfront d'un món

Seria per simples motius econòmics, o bé obeïa a un afany de preservació cultural?

Tot això em preguntava i mil coses més quan el curt vol entre Bangkok i la capital birmana (amb prou feines una hora) descrivia dos móns tan diferents, acusadament antagònics. Però la realitat, només trepitjar la pista d'aterratge, va superar la ficció. No podia sortir de la meva estupefacció quan veia aquells funcionaris de rostre bru, abillats amb uns llargs faldons, intentant fer les trampes habituals que distingeixen un règim corrupte. Si aquesta era la cara amable d'un país que et dona la benvinguda, em preguntava com seria el que vindria després.

desconegut, aparentment hostil. Mentre avançàvem cap a l'autocar vell d'època colonial, no deixava de recordar l'escassetat d'objectes exposats en les atrotinades prestatgeries de la tenda de la terminal. Sense encara no haver vist res especial, m'adonava del seu escàs nivell de consum, i que es trobava pràcticament en els límits de l'autoabastiment. L'autobús va engegar i una càrrega de fum negre va envair la calçada. Ens vam posar en marxa mandrosament i des de la petita finestreta vaig poder atalaiar tot un món que semblava ancorat en l'edat mitjana. Una pinya de venedors s'amuntegava als carrers, intentant vendre les seves escasses

mercaderies als vilatans que passejaven mandrosament. Però, el que parlava clarament de la migrada economia d'aquell país era l'escassa, per no dir nul·la, mecanització del treball. La construcció de les cases es feia amb mà d'obra humana, i així les dones vestides amb petits capells feien llargues cadenes que arribaven fins a la part més alta dels pisos. Sense perdre mai el somriure, era aquesta una tasca lenta i pesada. Però potser era "temps" el que sobrava en aquell enigmàtic país encastat als confins del temps.

L'hotel una mica revellit, no podia renunciar al seu passat colonial, herència de la vella metròpoli. En realitat, el més modern de la regió eren precisament els edificis, les obres públiques que al·ludien a les restes de l'imperi. També l'habitació presentava un alacaiçut aspecte, semblava que aquelles parets no estaven pintades des de la seva inauguració que es remunta a abans de la guerra. No obstant això, hi havia objectes senzills com un gerret, o un gran mirall que contribueixen a alegrar l'ambient. Surto al carrer per donar un primer passeig i de seguida em contagio d'un ambient que sembla retrocedir mil anys en el temps.

Transitant per estrets carrerons, on cal esquivar un gran número de bicicletes i tricicles que pul·lulen pel meu voltant, m'encamino al que és sens dubte la gran atracció de la ciutat. Enclavat en la falda de la muntanya que domina la ciutat es troba un dels temples més meravellosos que es poden veure a la faç de la terra. El temple d'Or està en un emplaçament simbòlic que al·ludeix a la muntanya budista. Cal recordar que s'estructura en diferents nivells de perfecció. La vida mundana ocuparia el primer escalafó, i estaria consagrada als plaers i al sofriment que comporta la seva addicció. Així s'aniria ascendint fins a aconseguir el darrer nivell, el de la il·luminació, que estaria situat a la cúpula. És característic de l'art budista la transformació de formes a través d'aquests nivells de perfecció. Així es poden contemplar multitud de figures, amuntegament d'escenes, denses escenificacions que al·ludeixen a les manifestacions d'un món immers en la ignorància. No obstant això, tal complexitat es va espaïant i es torna etèria a mesura que ascendeixes en els diferents nivells de coneixement de tal manera, que al cim del Meru es manifesta l'art en la seva més pura forma, en un estil que al·ludeix a la vacuïtat del nostre ésser. Així assistim a una successió lineal que va de l'artifici al no-res absolut.

La successió de belles pagodes juntament amb les poderoses estupes, s'alterna invariablement a través de l'ampli corredor que envolta el majestuós temple. Les ofrenes florals dels fidels destaquen enfront de

les bases daurades, el relluir del preciós metall pel que tant s'ha sospirat al llarg de la història. I allà baix, la densa ciutat s'amuntega impertèrrita a l'esdevenir del temps.

Aquest és un espai sagrat, on el caminant pot detenir-se en qualsevol dels múltiples graons que rodegen el temple per contemplar una meravellosa posta de sol. Els imponents budes, romanen estàtics, alçats sobre les engalanades capelles, atalaiant amb els seus ulls entreoberts els instants, els moments.

Passa un ornit, un alè d'aire fresc inunda el lloc, es mouen acompassadament les túniques de color safrà que porten els monjos. Uns llunyans ressons d'oracions, igual que poderosos mantres, acompanyen el Déu astre en el seu diari declivi. Sens dubte és aquesta la major atracció de la ciutat, però en el seu recinte es troben també una infinitat de llocs amb especial encant que escapen a la majoria dels guies. Quan baixem el turó per les belles escalinates de pedra fa l'efecte que descendim dels macrocosmos religiosos als microcosmos de la vida quotidiana.

És un país, dominat per una estreta aliança entre l'exèrcit i el clergat, el resultat del qual és una fèrria dictadura totalment aliena als interessos de les classes populars. El resultat és un règim d'autarquia que té com a conseqüència romandre aïllat de la resta del món. És aquesta una aliança que no entén de cultures i de què tenim clars exemples al llarg de la nostra història.

Solament cal recordar la posició de l'Església en contra de la República i el seu suport incondicional a l'"alçament" franquista a la guerra civil. No obstant això, encara que el nivell de consum és baix, no puc evitar un somriure de satisfacció en estar en un país no contaminat per "zaras", "mangos" i altres cadenes, edulcorada expressió d'un cert tipus de capitalisme. D'altra banda, els rostres de la gent que es creuen en el meu camí no denoten una especial amargor per la situació de la nació. De fet la vida continua aliena a qualsevol tipus d'estrès, apurant la copa de la reflexió que només es pot entendre des del punt de vista budista. Així, passejant pels seus carrerons és possible detenir-se davant la presència de sumptuosos cartells que mostren lluents rostres, que representen presumptes ideals de bellesa femenina. Llavors davant aquests pomposos pentinats, endimoniades trenes, colors ocres estampats en lleugers rostres, m'adono que res no canvia al nostre món. L'ideal de bellesa segueix les mateixes regles que a Occident, però adaptades a una vella casota de fusta que amb prou feines pot mantenir-se en peus. Adverteixo que som éssers amb idèntiques

inquietuds, mateixos anhels, semblants circumstàncies; desitjant trobar una vida afable, considerant "la bellesa" com a element indispensable per aconseguir tal fi.

I igual que el gust estètic, observem al nostre planeta una diferència d'estils, canvi de gustos per aconseguir una plenitud en el plànol emocional. Aquells rostres de belleses orientals, expressaven l'enorme paciència, en actitud sacrificada, buscant que les mans de la perruquera els tragués el millor de si mateixes. Igual que les belles noies dels nostres pobles, elles també volien resplendir, seduir, lluir com a belles flors.

Potser davant la seva simplicitat aparent, ens trobem amb un país summament complex, en el qual amb prou feines es deslliguen qualsevol tipus d'emocions. Fidel reflex del budisme "theravada", el poble veu els governants militars com un conjunt d'egos àvids de poder, sumits en el més profund dels sofriments. El control ferri es tradueix en múltiples controls militars a les entrades de les poblacions, i en un rígid sistema burocràtic que penalitza qualsevol desafecció al règim.

Per fer una excursió als voltants de la capital t'has d'armar de "paciència de sant", ja que passes més temps empenant papers sobre l'itinerari a seguir que gaudint de la contemplació de llocs amb encant. Travesso el riu en l'atrotinat ferri que em portarà a través de les seves cabaloses aigües a visitar els atrotinats temples. En un d'aquells estranys llocs, visito una estança on els budes a diferència de la postura tradicional (assegada) es troben drets iniciant el que es diu la meditació activa. Les melses entrecruades manifesten la mateixa actitud hieràtica d'uns rostres que pretenen expressar l'harmonia en els nostres cossos. El sorprenent del lloc, és que es tracta d'una zona no gaire gran, revestida per una gran volta potser dissenyada perquè reverteixin els ressons. El sorprenentment meravellós, és que tota l'atmosfera, en la qual els tènues rajos de sol s'obren pas amb prou feines en la penombra, es troba envaïda per un "silenci energètic". Del no-res més absolut van sorgint sensacions i fins i tot rescates sentiments que creies abandonats des de la més tendra infància. Així aquella cúpula que alberga els mil·lenaris budes es transforma a partir de la intuïció en un lloc celestial on és possible viatjar a través del cosmos. De retorn a la ciutat, els mercats situats al riu es troben literalment curulls de vianants. Les gruixudes teles cobreixen els rostres, protegint els humans dels pèrfids rajos del sol. Un núvol d'espècies envaeix els sentits, les fruites tropicals es mostren en tota la seva esplendor, exuberants, apetitoses, preparades per ser consumides. La gent porta para-

sols, i més que comprar passeja com si el mercat es convertís en el gran centre on caben tot tipus de relacions socials. Més lluny, el monestir dels monjos vestits amb túniques de safrà es rendeix a l'aristocràcia del futbol. Sembla mentida que a tanta distància se segueixi la competició amb tant fervor i passió. Coneixen les alineacions amb el mateix anheli que les pregàries i els "sutras", no hi ha jugador que se li escapi, pel que fa a aventures i aventures.

Riuen obertament, igual que els nens quan tasten deliciosos caramels, mentre reciten els famosos esportistes. Parlen estranyats de l'extrema rivalitat entre els dos grans equips i igual que succeeix al nostre país prenen partit per algun dels bàndols. La nit cau inundant de negres ombres les omnipresents cúpules daurades. En el gran restaurant, en els quals destaquen els grans i espaiosos finestrals, hi ha molts més cambres que comensals. En un local amb vella enyorança del gust britànic, la degustació del menjar es fa a partir de les velles pautes que indica el vell imperi. Els cambres llueixen túniques amb amplis tocats, porten a les seves mans grans safates platejades com a base a deliciosos menjars. Les carns i els peixos s'alternen amb grans plats de vegetals i arròs, la veritable base de l'alimentació nacional. No obstant això, tot té un gust ranci, revellit, passat en aquella immensa estada creada a la major glòria de l'Imperi. Estic convençut que el seient que ocupo era d'ús exclusiu de generals britànics en la passada guerra. En tot cas l'edifici d'estil "Imperi", és un lloc anacrònic en un món pobre, però que es mou invariablement en direccions oposades. La meua última visió de la ciutat, té lloc assistint a un espectacle de titelles que té lloc en un petit teatre del centre. La música monocord constitueix un complement ideal als gestos bruscs, provocats per grans i estrofolàries, màscares.

Però en aquell país, com en el nostre, la lluita del bé i el mal es transforma en una lluita antagònica que assota la humanitat. Enmig del ritual, de la dansa, del paroxisme provocat per l'èxtasi, es tanquen les llums, interrompent la funció. Aquest és el dolorós preu de viure en una dictadura on encara existeix el "toc de queda" a les hores nocturnes com a mesura de pressió pel que fa a la població.

Birmània o Myanmar, el país de la bella terra, on s'allotja un bell cel, continua debatent-se entre la por i la pobresa. Yangon, la bella ciutat se'm representa tan hermètica com el seu invisible govern de generals. El món aquí deixa de ser món per ser "una altra cosa" impossible de definir.

ARA QUE EXISTEIX EL CAAC SEGRITÀ O PROTECTORA COMARCAL, QUÈ PASSARÀ AMB LA PROTECTORA LOCAL?

Fa prop de deu anys que la Protectora d'Artesa va obrir les portes i en aquest temps han passat per les dependències prop de 350 cànids dels quals se n'han adoptat més de 300, un dia d'aquests us donarem dades exactes, tot i que cada any fem un escandall i uns percentatges dels animals adoptats i dels que romanen encara al centre.

La protectora d'Artesa s'ha distingit en l'interès que ha mostrat en el muntatge de la Plataforma per tal d'incentivar el funcionament del CAAC o Protectora comarcal d'Alcano. Finalment amb el suport de 16 entitats entre protectores, grups animalistes i grups polítics ens n'hem sortit i ja és una realitat. Vam estar parlant amb l'alcaldia d'Artesa de Lleida i no es pot ni és desitjable mantenir dues despeses pel mateix concepte per tant, simplificant la feina i les despeses, a partir d'ara Artesa formarà part de grup de poblacions del Segrià que han signat el conveni amb el consell comarcal per tal que els gossets abandonats o perduts per la població vagin a parar a la protectora comarcal d'Alcano o CAAC Segrià. Artesa com qualsevol altre poble del Segrià haurà de pagar pel manteniment de la protectora comarcal un euro per habitant i any i 50 euros per cada gosset que entri a la protectora comarcal. Com a poble ens interessa fer les coses el millor possible i generar el mínim de despeses que puguem. Les despeses controlables són els 50 euros per gos entrat al CAAC per tant hem d'extremar la cura de no generar més

animals que els que puguem mantenir, abstenir-nos de fer criar les nostres mascotes perquè les gosseres en van plenes i són una font de despesa privada i pública. Només hauríem de tenir les mascotes que puguem mantenir amb dignitat i sense fer-les criar. El millor mètode és l'esterilització d'aquesta manera evitem el perill, però en cas que en un moment de descuit se'ns escapi la gosseta i quedi embarassada el veterinari amb una senzilla injecció pot evitar que criï, sempre és millor això que permetre el naixement d'un cadellada que feina tindrem a col·locar-la, sobretot amb gent de total confiança. Tornem a reiterar que el més eficaç és l'esterilització. Cada any es fan campanyes des de FAADA, entitat animalista que col·labora amb el Departament de Medi Ambient, en què es fan esterilitzacions a uns preus molt assequibles. Quan es doni el cas ja us informarem, però si algú vol esterilitzar el gos o gossa que té a cas en aquest moment, que es posi en contacte amb l'Alternativa que li donarà informació sobre clíniques veterinàries i preus.

El grup Alternativa en la vessant mascotes no desapareixerà, us continuarà donant suport en el que necessiteu. Es dedicarà també a fer una feina de conscienciació ciutadana: xerrades a les escoles, coordinació dels grups locals de suport en aquells ajuntaments de la comarca que ens ho demanin. Pensem que la part didàctica és el principi de tot. Un ciutadà o ciutadana informat i conscienciat en

Protectora comarcal

el tema mascotes fa l'acció de tenir un animal de companyia amb responsabilitat i sense causar cap problema ni a l'animal ni als veïns. Catalunya pensem que mereix -com altres països d'Europa- tenir una ciutadania a l'alçada de la imatge que té de si mateixa. L'espai de la protectora servirà per ubicar els animalets que durant l'any aniran apareixent pel poble i al cap de 48 hores o tres dies es portaran a Alcanó. Per tant us recomanem que xipeu i censeu

els vostres animals (primer xipar i després censar) i si us desapareix truqueu d'immediat a l'ajuntament o a algun membre de l'Alternativa. Si l'heu de recuperar des de la protectora comarcal d'Alcanó us costarà molt més car.

Alternativa Ecologista d'Artesa

"La moral dels pobles i de les persones es demostra segons el tracte que donen als seus animals" F. Nietzsche.

Protectora comarcal

A UN GRAN AMIC I BONA PERSONA

Josefina Ribes

El passat 8 de setembre ens va deixar el nostre estimat company Felip Domènech. Persona de gran carisma humà, no voldria que fos un tòpic: el recordarem sempre tant per la seva trajectòria humana com la seva vessant sindicalista a la qual es va dedicar tota la vida, donant sempre imatge de lluitador incansable, exercint fins a l'últim moment les seves funcions com a responsable d'aigua i S.S. d'Unió de Pagesos, de la qual també fou coordinador. A més a més de fer de pagès, era vicepresident del Consell Rector de la cooperativa La Ginesta, gerent de la Comasala i secretari de la col·lectivitat de regants número 18 del Canal d'Urgell. També era membre de la Coral, la Primavera Artesenca.

Sempre he sentit la dita que "ningú és imprescindible", però d'una cosa n'estic segura: va ser una persona que amb el seu gran tarannà ens va ensenyar molt, moltíssim, com un gran mestre a imitar en molts aspectes de la vida, per la qual cosa ha estat un gran orgull i satisfacció tenir-lo al nostre costat tots aquests anys.

Sempre t'estimarem i et recordarem, pels teus esforços i compromís en vers els altres, sobretot els del sector de la pagesia.

NOUS ANHELS LOCALS

Leticia Soberón i Mainero. Cofundadora de dontknow.net

En la societat globalitzada del segle XXI estan ressorgint amb força les identitats col·lectives més locals. Veiem com revifa de nou l'amor a la terra, el fervor perquè no es perdin les pròpies llengües i costums, encara més si són minoritàries, el comerç de proximitat per tal de garantir la vida econòmica d'una zona... És com si emergís amb ímpetu un reclam per *actuar en local* sense deixar de *pensar en global*, ja que la visió planetària s'ha fet omnipresent a través de les tecnologies digitals. Dins d'aquest mateix esclat d'amor local es multipliquen les identitats col·lectives que, a més a més, tenen un projecte polític i desitgen tenir el seu propi govern. No sols Catalunya, Escòcia i Quebec es volen constituir com a estats independents. També la Padània i Venècia diuen que aspiren a separar-se d'una Itàlia gestionada des de Roma; Brussel·les es planteja erigir-se en una ciutat estat; els tàrtars d'Ucraïna han manifestat que volen ser autònoms sense quedar units a Rússia ni al govern ucraïnès proeuropeu... Què està passant?

Tots volen tenir la gestió pròpia dels seus recursos, se senten diferents dels qui els envolten, es veuen prou forts com per tenir un govern propi i consideren sobers els seus estats nació. No desitgen, però, perdre el lligam amb les estructures supranacionals que els enforteixen. Al contrari, creuen en elles! En el cas de les forces identitàries europees de caràcter nacionalista, afirmen categòricament que volen pertànyer i ser membres de l'Europa comunitària. És com si uns quants estats nació haguessin entrat en un procés de desintegració que arrenca des de dins, amb una societat en ebullició, que es retroba a si mateixa, tibada d'una banda pel cosmopolitisme de l'aldea global i, de l'altra, per l'amor al que li és

proper. Els ecos d'aquests i d'altres processos es multipliquen i emulen en diversos punts del planeta, a remolc de les xarxes socials.

Els **mitjans digitals** estan sent utilitzats com un mode informal de recollir el sentiment popular sense haver-se de saltar les possibles lleis restrictives per a la realització de referèndums. Des de molts llocs, s'estan assajant modes considerats democràtics per aconseguir l'objectiu de la separació, amb poc esperit -de moment- d'agafar les armes per cercar cotes més altes de poder. El risc, però, que hi hagi hostilitat i violència és alt quan els ànims estan tan caldejats. Les reaccions dels governs d'aquests estats nació són molt diverses; van des de la indiferència fins a la resposta freda, passant per fer veure "que no passa res". El cas, però, és que no hi ha res escrit sobre com gestionar aquest desafiament democràtic que ens planteja el paradòxic segle XXI. I com bé va dir **Felipe González** sobre el cas català, les autoritats europees estan "horroritzades" pel fet que l'exemple comenci a fer forat. Probablement, però, ja és massa tard. És per aquest motiu que és important reflexionar sobre els nacionalismes. Quins dinamismes els fan sorgir i els duen a expressar-se, com cal gestionar-los i quines vies de diàleg es poden obrir.

Els processos nacionalistes estan tenint un fort impacte en la vida política i això augmentarà cada vegada més en **els propers vint anys**. Ens obligaran a repensar l'organització política europea i el seu context mundial. El que no es pot fer en cap cas és ignorar-los.

Barcelona, maig 2014
Àmbit Maria Corral

ACLARIMENT I RESPOSTA A UN ARTICLE QUE NO VÀREM ESCRIURE: "CACCA DE GOS ALS CARRERS"

Per començar agrair a l'Adolf Costafreda que s'hagi molestat a parlar d'un tema que sovint l'Alternativa havia tocat als seus articles que és l'obligació que tenen els propietaris d'animals no sols de tenir-los en bones condicions, sinó d'evitar que causin molèsties als conciutadans, ço és com a tema bàsic del seu article **que els amos plequin les caques de les seves mascotes**. Però aquest article que apareix signat per un dels membres de l'Alternativa, que és en realitat la persona que habitualment els escriu, aquesta vegada no li pertany i per tant cal que quedi clar que no el vam escriure. Aprofitant, però, l'avinentesa reiterem part del seu escrit i ens hi identifiquem totalment així... "*per respecte a les altres persones haurien de tenir en compte les molèsties que els seus animals poden causar i per això...portar sempre els animals lligats i recollir les deposicions...*" Val a dir que portar els animals lligats per dintre de la població és obligatori per llei, ja que evitem que puguin provocar un accident o que ells en siguin les víctimes, es barallin amb altres animals etc i naturalment podem controlar millor que no pixin els marcs de les portes o les rodes dels cotxes que a ningú no li agrada haver d'ensumar pixats de gos. Amb l'animal lligat i després d'un cert hàbit el podrà conduir millor cap al lloc idoni per fer les deposicions, cas que estigui a prop del camp o bé- si defeca dins del casc urbà- és obligat de plegar els excrements amb una bossa de plàstic o paper i llençar-ho en una paperera per exemple. Així doncs... "tothom tenim el dret d'anar caminant sense haver de tenir cura d'esquivar allò que no volem aixafar" acaba dient l'Adolf en aquest escrit ple de sentit comú. Nosaltres aprofitem el moment per a recordar altres temes que s'han tractat i que la majoria té en compte, però no tothom i el fet de no complir-los fa que causin molèsties diverses als veïns o als mateixos voluntaris de la protectora.

Així doncs recollint alguns dels suggeriments de la tinença responsable hi ha els que segueixen: -molestar amb **els lladrucs**, que se senten i molt, sobretot a l'estiu si l'amo en comptes de tenir-lo a

l'interior de casa el té en un terrat o balcó i borda contínuament. Com a mínim aquests amos haurien de tenir la sensibilitat d'evitar les hores de descans: migdiades i hores nocturnes que és quan es fa més evident el soroll.

-un altre problema amb què ens trobem és el **tema xipatge**. També heu de saber que és d'obligat compliment. És a dir tots els gossos han d'estar **xipats i censats** a l'ajuntament de la vila on viuen-

Fins ara si un animal s'havia escapat de casa, la protectora se'n feia càrrec fins que l'amo o ama el recuperava. Si portava xip la recuperació era ràpida perquè s'avisava el propietari. Això sí havia de pagar una petita quantitat a la protectora per despeses de manteniment i desparasitació. Si no està xipat costa més localitzar el propietari, de vegades surt quan el gos- ja passat els vint dies reglamentaris- era lliurat en adopció. Es clar el nou amo, en la despesa de l'adopció, ja porta incorporat el xip, per tant a efectes legals el gos és seu. A partir d'ara i dels canvis que s'esdevindran, si el gos no està xipat després de 48 hores anirà a parar a la protectora comarcal o CAAC Segrià. L'amo s'haurà de desplaçar a Alcanó per recuperar-lo i pagar deu euros diaris per manteniment. A part l'ajuntament haurà de pagar al consell comarcal 50 euros, diners que de fet hauria de pagar l'amo. I al cosell comarcal li costarà 600 euros per un gos que l'endemà torna a l'amo. De fet aquesta despesa l'hauria de pagar el propietari. Conclusió: en existir el grup local de suport a l'alcaldia (és a dir l'Alternativa) continuarem fent la lectura del xip de qualsevol gosset que trobem pel poble i si porta xip avisarem el propietari i en unes hores el podrà recuperar. Per tant és importantíssim que li poseu el xip si us voleu evitar problemes i despeses.

-Un altre tema és **l'esterilització**, és a dir evitar que criïn. Amb la quantitat d'animals que hi ha pel món abandonats o perduts, la gent amb seny i sentit comú no es pot permetre de fer criar les seves mascotes. Em direu que donareu els cadells a gent responsable, però no podreu impedir que també els

facin criar de vegades de manera irresponsable sense cap control i al cap del temps aquella preciosa gosseta que tenim a casa és la mare, l'àvia o besàvia etc d'un munt d'animals, alguns dels quals acaben abandonats o perduts per manca de cura dels seus propietaris, causant múltiples problemes a si mateixos i al món animalista. Decididament encara que no estigui prohibit per llei, no es poden fer criar les mascotes. Totes les protectores amb aquest tema hi estem absolutament d'acord. Si algú té dubtes que col·labori de voluntari o voluntària en una protectora i en poc temps canviarà d'idea. Ben mirat Adolf desfent un error d'autoria hem

recuperat uns temes que potser convenia repassar, sobretot el tema caques, que ara que estem a l'estiu és una de les assignatures que encara ens queden pendents.

No volem acabar l'article pensant que no fem les coses bé. En general Artesa tant amb el tema dels animals com amb el tema de la brossa, és un dels pobles més responsables de les comarques lleidatanes en què la ciutadania està més conscienciada i us animem a continuar per aquest camí i esmenar-nos si és el cas. Com diu la dita: *rectificar és de savis*.

MOTS ENCREUATS

Miquel A. Navarro

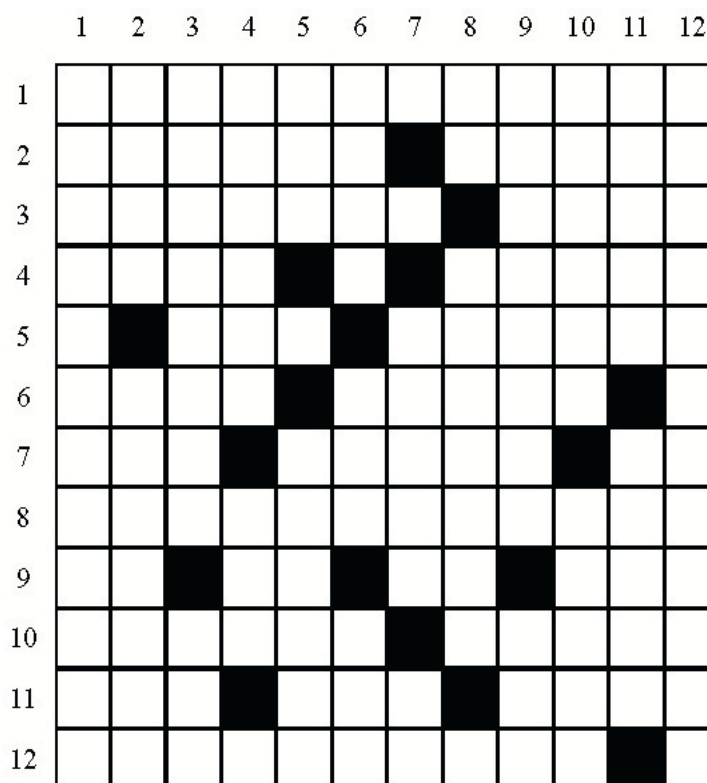
Solució pàgina 31

HORITZONTALS

1. Relatiu a l'antonomàsia, usar un títol. **2.** Fabricant o venedor de dards. Al revés, teatre petit. **3.** Còlic, cagarines. El porta una locomotora. **4.** Abans del Facto. Consonant amb pota. Al revés, vagabundejar. **5.** Cent. El comunista espanyol. Faltarà, ofendrà. **6.** Al revés, format d'or. Un manoll no sencer. Una romana. **7.** Percebia amb l'oïda. Llençar, enviar. Nota musical. **8.** Estan per la natura. **9.** Contracció. Déu del sol egipci. Veu molt militar. Les tres primeres. **10.** Censura, crítica. Asturià. **11.** Municipi de la Vall d'Aran. Habilitat, destresa. Al revés, cases d'ocell. **12.** Ocells negres menjadors d'olives. Tona.

VERTICALS

1. Que es pot sumar, addicionar. **2.** Carta de jugar. Riures, riotes. **3.** Escolat, filtrat. Forma de coure el pollastre. **4.** Al revés, prenc l'acord. La inacabada república russa. La rodona. **5.** Al revés, cert cèrvid. Vocal. Forjar, ordir. **6.** Al revés, conjunció d'oposició. Antigament meva. Aparell per assecat figues. **7.** Mil. La primera. Diu, s'expressa. Infusió. **8.** Prefix que contradia. Al revés, brianós, que té brians. Cinquanta. **9.** En plural, situat en el temple sota el cor. Una sal desgavellada. **10.** Fibra tèxtil sintètica. Prohibicions. **11.** Imaginar, inventar. Reclavi, enfonsi. **12.** Malalt que s'està recuperant.

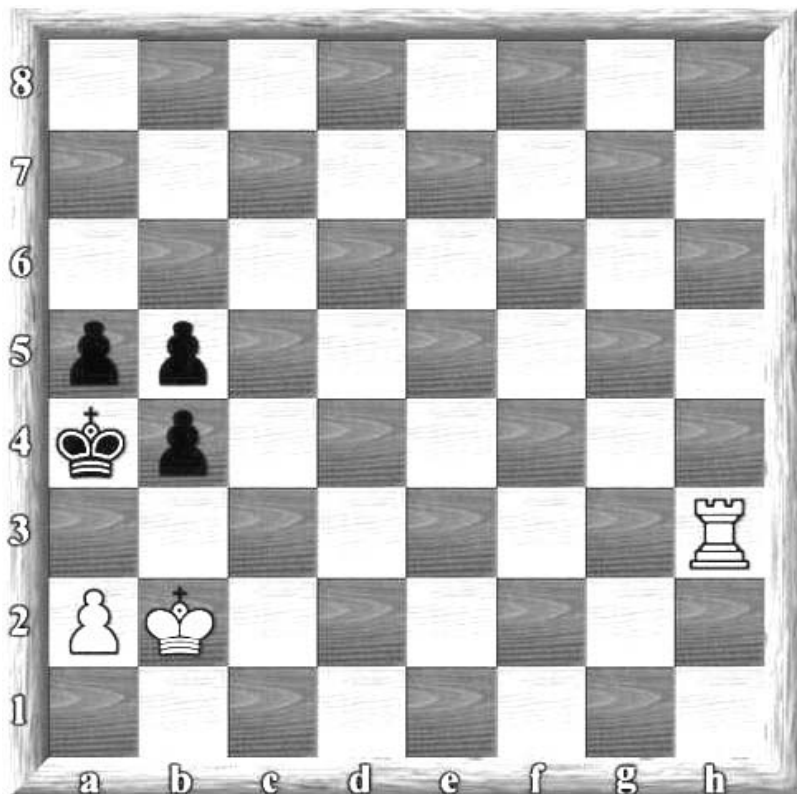
ENTRETENIMENTS

Solucions a la pàgina 31

PROBLEMA D'ESCACS

Albert Batiste

En aquesta situació les blanques tenen la possibilitat de guanyar amb 4 jugades. Troba la combinació guanyadora. Juguen blanques i guanyen

SOPA DE LLETRES

M. A Navarro i Lluís Gil

SUDOKU

Busqueu 10 mesos de l'any.

E	N	D	N	L	N	E	Q	I	H
N	I	K	I	R	E	N	E	G	D
H	E	R	W	M	A	R	Ç	H	E
M	B	E	H	I	B	I	E	R	S
A	U	T	S	M	Q	J	H	E	S
I	K	N	E	Z	U	U	D	R	M
G	I	V	Q	L	Y	N	I	B	B
E	O	W	I	N	E	Y	J	E	R
N	V	O	A	G	O	S	T	F	E
E	L	T	N	I	H	I	K	U	N

1			6			2		
6				3	8	7		
		3		2			1	5
	5	8						
			7		2		6	
	1					5	3	
			8	6				
5	3							
						4		7

EL JARDÍ D'EPICUR

Jordi Manet

Atenes estava ferida per la tristesa,
fam i terror sacsejaven la ciutat
i els seus habitants saludaven els generals
com uns déus salvadors.
Epícur tenia un petit jardí
on el conreu de l'amistat
era la màxima divisa.
*"Hoste, aquí estaràs bé,
aquí el bé suprem és el plaer."*
deia una inscripció al dintell de l'entrada
i acollia tothom amb aigua i polenta de blat.
Llibertat,
companyonia,
senzillesa,
l'art de comprendre
i una vida assenyada i tranquil·la,
lluny del brogit i el desordre,
sense por als déus,
ni a la mort,
sense por als desitjos,
ni a un mateix.

ACATAMENT DE LA BANDERA DEL SAGRAT COR PER *CORPUS CHRISTI*

Fotos: Arxiu la Femosa

A les pàgines 86 i 87 del llibre "Artesa de Lleida. El cicle de l'any: feines festes i costums", d'Adolf Costafreda podeu trobar informació d'aquest acte de la processó del *Corpus Christi*.

TELÈFONS I HORARIS D'INTERÈS

Ajuntament 973 167 162
 Assistent social: dimecres alterns..... 973 167 315
 Correus: dilluns a divendres, 8-10 h, dissabte 8-9h
 Farmàcia..... 973 16 72 04
 Veterinari de la Protectora Local:
 Jaume Armengol..... 626 869 516

V3 Hospital Veterinari:..... 639 367 888
 Metge..... 973 167 291
 Metge urgències: Dies feiners: 15 h – 8 h i els festius
 tot el dia 973 142 029 / 973 142 033
 Museu: 973 167 162
 (Ajuntament, hores convingudes)

SOLUCIONS ALS ENTRETENIMENTS

MOTS ENCREUATS

HORITZONTALS

1. Antonomàstic. 2. Darder. Odèon. 3. Diarrea. Tren. 4. Ipso. P. Vagar. 5. C. PCE. Pecarà. 6. Auri. Manol. L. 7. Oïa. Tirar. Re. 8. Naturalistes. 9. Al. RA. Ar. ABC. 10. Blasma. Bable. 11. Les. Art. Nius. 12. Estornells. T.

VERTICALS

1. Addicionable. 2. Naip. Rialles. 3. Traspuat. Ast. 4. Acordo. URS. O. 5. Ren. E. Tramar. 6. Però. Mia. Arn. 7. M. A. Parla. Te. 8. An. Brianer. L. 9. Sotacors. ASL. 10. Tergal. Tabús. 11. Idear. Rebli. 12. Convalescent.

SUDOKU

1	9	7	6	4	5	2	8	3
6	2	5	1	3	8	7	4	9
4	8	3	9	2	7	6	1	5
2	5	8	3	1	6	9	7	4
3	4	9	7	5	2	1	6	8
7	1	6	4	8	9	5	3	2
9	7	2	8	6	4	3	5	1
5	3	4	2	7	1	8	9	6
8	6	1	5	9	3	4	2	7

ESCACS

1. Rb1,b3 3. Th5, Ra3
 2. Th4+,b4 4. Txa5++

SOPA DE LLETRES

Abril, desembre, juny, novembre, juliol, agost, març, febrer, gener i maig.

ENIGMA

Sabeu on és aquest escut?

Solució a l'enigma del mes passat: És al carrer Vileta, número 8.

FE D'ERRADES

L'article "***Caca de gos als carrers (l'article que mai no hauria volgut escriure)***", que es va publicar a la pàgina 23 del número 269, març-abril de ***La Femosa*** i que per error vam atribuir a Eulàlia Salà, n'és l'autor Adolf Costafreda, col.laborador de la revista, a qui demanem disculpes, així com a tots els lectors i lectores.

DINAR DE GERMANOR DE SANT ISIDRE

ELECCIONS EUROPEES

CORPUS CHRISTI

FESTA DE LA PANIFICADORA

IMATGES D'ACTUALITAT

FOGUERA DE SANT JOAN

ALGUNES DE LES TRUITES DE LA 2ª TRUITADA

FESTA DE FI DE CURS DE L'ESCOLA DE MÚSICA